

BEZGAKNING HOMILADORLIKKA TA'SIRI.

Siyob Abu Ali ibn Sino

nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

OBLAQULOVA IRODA AMRIDDIN QIZI

Annotatsiy: Homiladorlik davrida bezgak. Og'ir bezgak kasalligi homilador bo'limgan ayollarga nisbatan homilador ayollarda uch baravar ko'p uchraydi va og'ir bezgakdan onalar o'limi darajasi 50% ga yaqin. Abort, intrauterin o'lim, erta tug'ilish, kam vazn va neonatal o'lim bu kasallik bilan bog'liq. Infektsiyaning eng yuqori tarqalishi ikkinchi trimestrda sodir bo'ladi, bu bezgakning oldini olish va davolash bo'yicha harakatlar doirasida tug'ruqdan oldin parvarish qilish (sog'lom homiladorlik uchun g'amxo'rlik) zarurligini ko'rsatadi.

Abstract: Malaria during pregnancy. Severe malaria is three times more common in pregnant women than in non-pregnant women, and the maternal mortality rate from severe malaria is close to 50%. Miscarriage, intrauterine death, premature birth, low birth weight, and neonatal death are all associated with the disease. The highest rate of infection occurs in the third trimester, which is when you need to get and treat malaria, so you should see your doctor for postnatal care (care to keep you healthy).

Аннотация: Малярия во время беременности. Тяжелая форма малярии встречается в три раза чаще у беременных женщин, чем у небеременных, а уровень материнской смертности от тяжелой формы малярии приближается к 50%. С этим заболеванием связаны abortionы, внутриутробная смерть, преждевременные роды, низкая масса тела при рождении и неонатальная смерть. Самый высокий уровень заражения наблюдается в третьем триместре, когда вам необходимо обратиться к врачу по поводу малярии и ее лечения.

Kirish. Bezgak Plasmodium nomli oddiy parazit tomonidan qo'zg'atiladi va u o'tkir hayot uchun xavfli kasallikni keltirib chiqaradigan Anopheles (ayol) chivinlari tomonidan tarqaladi. Bu butun dunyo bo'ylab sog'liq uchun jiddiy muammo bo'lib, immunitet tanqisligi bo'lgan odamlar, bolalar va homilador ayollar eng yuqori kasallanish va o'lim ko'rsatkichlariga ega. Har yili 200 million kishi, shu jumladan 12,5 million sayohatchilar bezgak xavfi ostida bo'lib, yillik o'lim soni 15 dan 27 milliongacha..

Asosiy qism .

Bezgak isitmasi belgilari odatda Plazmodium bilan kasallangan chivin (bezgak vektori) tomonidan infektsiyalangan kundan boshlab ikki hafta (10-14 kun) ichida paydo bo'ladi. Bezgakning dastlabki belgilari sovuq, bosh og'rig'i va titroq bilan birga yuqori haroratni o'z ichiga oladi. Ba'zi odamlar, ayniqsa, ilgari bezgak bilan kasallanganlar, faqat kichik alomatlarga duch kelishlari mumkin.

Homiladorlik paytida bezgak kasalligining asosiy sabablaridan biri Plasmodiumfalciparum bo'lib, u platsenta orqali yuqadi va onalar va chaqaloqlar o'limiga katta hissa qo'shadi. Ba'zi homiladorlikning o'ziga xos varianti sirt antijenlariga (VAR2CSA oqsili) antikorlarning etishmasligi homiladorlik paytida bezgakning zaifligini tushuntiradi.

Bezgak kasalligining xavf omillari. Bezgak tarqalgan hududlarda yashash yoki sayohat qilish kasallikni yuqtirishning eng yuqori xavfi hisoblanadi. Xavf darajasi bezgakka qarshi kurashish bo'yicha mintaqaviy sa'y-harakatlar, bezgak holatlarining mavsumiy o'zgarishi va chivin chaqishi oldini olish choralar bilan belgilanadi. Bu bezgak kasalligining ba'zi umumiylar:

- Eski suv havzalari va ko'llarga yaqin joyda bo'lish
- Nosog'lom joylarga tashrif buyurish
- Chivinlarga moyil bo'lgan joylar.

Homiladorlikdagi bezgakning asoratlari orasida intrauterin o'sishning chekhanishi, erta tug'ilish yoki har ikkalasi tufayli tug'ilishning past vazni (TKK) kiradi, bu esa chaqaloqlar o'limining ortishi bilan bog'liq. LBWdan tashqari, bezgakning asoratlari quyidagilardir:

- Onalik anemiyasi
- Abort
- O'lik tug'ilishlar
- Tug'ma bezgak

Homilador ayollar bezgakning anemiyaga halokatli ta'siriga ayniqsa zaif bo'lib, bu quyidagilarga olib kelishi mumkin:

- Konjestif yurak etishmovchiligi
  - Xomilaning o'limi
  - Tug'ish paytida qon ketishidan onaning o'limi
- Bezgak dorilari homiladorlikni to'xtata oladimi?

Yo'q, bezgakka qarshi vositalar bilan davolash homiladorlikning to'xtatilishiga olib kelmaydi, ammo homiladorlikning boshida bezgak tushish xavfini oshirishi mumkin. Biroq, bezgakka qarshi davolash bosh aylanishi, qichishish va oshqozonichak traktining buzilishiga olib kelishi mumkin.

Bezgakni davolash

Kombinatsiyalangan terapiya ham jigar, ham eritrotsitlar turlarini davolash uchun ishlataladi. Davolash xinining sintetik shakllarini (aminokinolinlar) va antiprotozoallar bilan birgalikda (xininga chidamli bemorlarda) o'z ichiga oladi. Davolash tanlovi Plazmodium turlariga, homiladorlik holatiga, bemorning yoshiga va mintaqaviy bezgakka qarshi sezuvchanligiga asoslanadi.

Biroq, homilaning teratogenligi (homila anomaliyalari) va/yoki gemolitik reaksiya tufayli, homiladorlik va glyukoza-6-fosfat dehidrogenaza etishmovchiligi bo'lgan bemorlarda bir nechta xinin hosilalari kontrendikedir.

Xulosa : Agarda siz homiladorlik vaqtida bezgak bilan kasallansangiz quyidagicha davolanishingiz lozim. Asoratlanmagan bezgak: Asoratlanmagan bezgakda akusher-ginekolog parazitlarni yo'q qilishning afzalliklarini dori vositalarining rivojlanayotgan homila uchun salbiy ta'sirini o'lchashi kerak. Jahan sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST) homiladorlikdagi asoratlanmagan bezgakni xinin va makrolid antibiotiklari bilan birgalikda davolashni taklif qiladi.

Og'ir bezgak: JSST birinchi trimestrda kinin yoki antiprotozoalarni tomir ichiga (IV) yoki ikkinchi va uchinchi trimestrlarda antiprotozoalarni tomir ichiga yuborishni tavsiya qiladi, chunki xinin (IV) ikkinchi va uchinchi trimestrlarda takroriy gipoglikemiya (past qon shakar) hodisalari mavjudligi sababli kontrendikedir.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. Centers for Disease Control and Prevention (U.S.). (<https://www.cdc.gov/mpox/index.html>). Multiple pages accessed. Updated 9/13/2024. Accessed 10/25/2024.
2. <https://www.pacehospital.com/malaria-symptoms-causes>
3. Mayo Foundation for Medical Education and Research (MFMER). All rights reserved.